

מחשבות על איזון

שבנמצא משפיעים על ביצוע מאמצי המשנה, אלא גם אורח הפעלתם ישפיע על מידת האיזון; למשל, מציאת האיזון בין היסודות (האלמנטים) המופעלים מידית, ואלה המופעלים באיחור — כל אחד בהתאם לתכונותיו, יתרונותיו ומגבלותיו — באופן שהסה"כ המאמץ המאוזן יהיה מוכן לפעולה שלמה, מוקדם — מוקדם, ומאוחר — מאוחר.

פעולה המוליכה לקראת מאמץ-מאוזן נעשית, איפוא, כשהיסוד הראשון — מופעל ראשון, והיסוד המאוחר — מופעל מאוחר, אם כי אפשר והוא-הוא עלול להיות החשוב ביותר, כי אין לערבב, בשעת קביעת אורח האיזון בין דבר אשר יש לעשותו ראשונה, ובין דבר שהוא החשוב ביותר, במידה שהאמצעים מוגבלים, קיימת גם שאלת כדאיותו של מאמץ-משנה זה או אחר; "כדאי", כאן — פירושו כדאי לעומת מאמץ-משנה אחר, רצוי גם הוא. שאלה זו נשאלת גם כאשר אין מאמץ אחד מבטל את השני, כי בסופר-שלידבר חייב איזון מאמצי-המשנה להביא למאמץ אחד, אשר מגבילותיו צומצמו במידה כזאת שיהיו בו יתרונות מכסימליים על פני האויב. אף אורח הפעולה נכנס לכאן, כי הוא שצריך לאפשר ניצול מגבלות האויב, והזירה — והיתרונות הנוחים בשבילנו, נמצא שאורח הפעולה, המשפיע כאמור על האיזון, צריך להביא בחשבון גם את האויב והזירה. להשתמש במונח "איזון" במקום "צמצום" — אין זה מעשה נכון; ובדיוק כמו שגישת "חלק כחלק" אינה נכונה: — בהיות ובשני המקרים נוקטים בגישות כאלו מן ההכרח שהאיזון יהלום את דרישות הכדאיות, והאפשרות מבחינת אמצעים, זמן, ושיטה. כשהשיטה היא תוצאה של הערכה מעריקה ומקפת של דרכי התמודדות אפשריים, כדי להשיג את המטרה ע"י חשיפת היתרונות שבמאמץ המאוזן, ותנאי הזירה, מול מגבלות האויב — כי אין ניתן להביא להשגת המטרה על אף ההפרעות הירדעות-מראש והבלתי-ידועות. כל גישה אחרת לענין האיזון דומה לחיוב הגיון האויב ואולי דומה יותר חיוב יותר לנסיון לבנות את תוכניתנו על התנעה שהנה כפינו על האויב מפלה בהסכמתו, כביכול — היות ונזהר בצורה זאת להתעלם ממצאי-ההולכת ומשתנה במהירות.

המונח "איזון" — נפוץ בתוך חוגים צבאיים בים; ואילו היה מביא בעקבותיו גם מחשבה חדשה, היה זה מן הנכון לברך עליו. אולם באה המציאות הופכת את המונח ל"מלה"; והמלה — למין "בסיס וצוק", אשר אליו נמלט כל הירא ורדך-הלבב, חשוב ול כן לעשות נסיון ולהגדיר את המונח, כדי למנוע הסתתרות מאחריו של תופעות מסוג "אין זוח ללדת", או סתם אי-בהירות המחשבה.

איזון, כשלעצמו, הריחו חסר כל משמעות; כי מושג זה צריך שיהא קשור למטרה מסוימת, שהרי בהעדר מטרה, או כאשר אין זו מטרה אתה, או כאשר אינה ברורה — עשוי ה"איזון" ליהפך לחוסר איזון, תוך נקיטת אותו מאמץ — ותוך אותה מידת הגיון. נמצאנו, איפוא, למדים שעל מושג האיזון להיות קשור למטרה; והיא-זאת נקודת-המוצא להגדרת תוכנו של המונח, ונוכל לגשת אל הגדרת המונח בצורה ברורה יותר באם נשאל עצמנו את השאלה: — כיצד להשיג את המטרה? וה"כיצד" הזה כולל בתוכו את ה"מתי", "מי", "איך", "מה" ו"מדוע"; כל אלה ניתנים לתור גום למעשה, לצורך מאמץ. כי דרוש בכל מקרה מאמץ מרוכז וחסכוני, שיהא מספיק כדי לחדא את השגת המטרה למרות התנגדות אויב. כל מאמץ מורכב, כמובן, מאמצעי-משנה, השונים בטיבם, אופיים, טבעם, גודלם, איכותם, זמן-הפעלתם, משך-הכנתם והסיוע המנהלתי, הטכני, המבצעי וה-הדרכתי הנדרש בשבילים כדי שיהיו כשרי-פעולה, בצורה הרמונית ומעולה להשגת המטרה. תהליך הכנת מאמץ המשתנה מבחינת הזמן והסיוע הנחיר צים בשבילו — אף הוא שונה לגבי כל אחד מאלה; ויש לבצעו כך, שכל מאמצי-המשנה ישלימו זה את זה תוך התאמה, ויהוו מאמץ אחד-וא-חיד, בדיוק כמעשה תזמורת מוצלחת. בדרך כלל נמצא, שאין האמצעים מספיקים כדי לפתח כל מאמץ-משנה רצוי; ואז יש לקבוע עדיפויות מתוכננות, באופן שהמאמץ "התוצאתי" יביא בכל זאת, להשגת המטרה; ובדרך כלל נעשה דבר זה ע"י בחירת אורח הפעלתו של המאמץ.

איזון, על כן משמעותו: — הניצול היעיל-ביותר של אמצעים קיימים באורח המתאים ביותר להשגת המטרה. מכאן, שכל גישה אל הוראת משמעות האיזון לפי הנוסחה של "חלק כחלק" — מחטיאה את המטרה כי הרי לא רק האמצעים-